

Javno savjetovanje o nacrtu novog Zakona o koncesijama završilo je jučer, a Zelena akcija uputila je svoje komentare s ciljem njegova poboljšanja.

U Nacrtu zakona uklanjaju se neke od prepreka privatizaciji vodnih usluga. Naime, Premda Zakon o vodama jasno određuje da “Voda nije komercijalni proizvod kao neki drugi proizvodi, nego je naslijeđe koje treba čuvati, štiti i mudro i racionalno koristiti.” u Nacrtu zakona navedeno je da se njegove odredbe ne odnose na koncesije za vodne usluge. Iz ovoga bi se mogao izvesti zaključak da je koncesioniranje vodnih usluga predviđeno kao mogućnost koja će se urediti posebnim zakonima. Podsjećamo da je politički konsenzus iznesen u predizbornoj kampanji od strane svih parlamentarnih stranaka protivljenje privatizaciji voda. Takav su stav iznosile i stranke koje trenutno sudjeluju u vlasti. Pitanje privatizacije vode usko je povezano s odgovorom na pitanje: Tko isporučuje uslugu?

Isporuka vode može biti organizirana javno ili privatno, odnosno u različitim kombinacijama i omjerima privatnog i javnog. Privatizacija vode je javna politika koja opskrbu vodom i odvodnju organizira kroz sudjelovanje privatnog sektora. Načini tog sudjelovanja mogu biti različiti – od dugoročnih koncesija i javno-privatnih partnerstva, prodaje vlasničkih djela u vodnim poduzećima pa sve do prodaje fizičke vodne infrastrukture. U praksi najčešće se voda privatizira koncesioniranjem vodnih usluga. Iskustva zemalja koje su provele privatizaciju vodnih usluga jasno pokazuju da privatizacija nije pružila željena ulaganja niti porast kvalitete usluge, već je dovela do rasta cijena i preusmjerenja novca građana u profit vodnih korporacija. Dostupnost, kvaliteta i pokrivenost uslugom, pogotovo za stanovništvo slabije kupovne moći nije se povećala, a u nekim slučajevima se i smanjila. Nakon dvadesetak godina privatizacijske euforije, sve više europskih, ali i američkih, afričkih i azijskih zemalja ponovo dolazi do zaključka starog više od stoljeća- vodne usluge najbolje je organizirati bez sudjelovanja privatnog sektora. Zadnjih je godina primjetan trend prekida koncesijskih ugovora s privatnim poduzećima tj. rekomunalizacija usluga vodoopskrbe i odvodnje.

Pozivamo stoga na ostanak pri načelu javnog pružanja vodnih usluga koje je implemenitrano u Nacrtu Zakona o vodnim uslugama koji je prošao postupak javne rasprave te se očekuje njegovo upućivanje u zakonodavni postupak.

Drugi problem tiče se činjenice da Zakon, po našem mišljenju, ne uzima u obzir na adekvatan način kumulativni utjecaj izmjena koncesijskog odnosa nakon odabira koncesionara. Naime, smatramo da je potrebna određena sloboda interveniranja u koncesijski odnos i nakon potpisivanja koncesijskog ugovora. Zaštita od opasnosti da se takve intervencije pretvore u neovisni pravni posao koji nije prošao adekvatnu proceduru javnog natječaja osigurava se najčešće definiranjem opsega dozvoljenih izmjena. Međutim,

potrebno je predvidjeti i mehanizam koji bi spriječio da se nizom manjih izmjena izigraju takvi mehanizmi zaštite. Kumulativni utjecaj više manjih izmjena uistinu može biti značajan i u konačnici rezultirati sasvim drugim i drugačijim pravnim poslom od onoga koji je prošao proceduru javnog natječaja i kontrolu koja je s njim povezana.

U posljednje vrijeme svjedoci smo medijskih natpisa o naknadnim izmjenama koncesijskog ugovora za zračnu luku Zagreb. Prema dostupnim podacima samo jedna naknadna intervencija u koncesijski odnos rezultirala je koristima za koncesionara koje nadilaze visinu njegove investicije u zračnu luku. Zbog takvih slučajeva smatramo da je postojeći zakonski okvir za koncesije potrebno poboljšati i postrožiti, a naknadne izmjene koncesijskog odnosa učiniti podložnim jasnijim pravilima i strožim kontrolama umjesto njihova razvodnjavanja. Ovo priopćenje nastalo je u okviru projekta "Povećanje transparentnosti u upravljanju prostornim i vodnim resursima - INTRA WASP", koji financira Europska unija u sklopu I. komponente programa IPA, a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Za sadržaj odgovara isključivo Zelena akcija i isti se ne može smatrati stavom Europske unije niti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

izvor: zelena-akcija.hr